

Nieuwsbrief

Nummer 5 mei 2001 Informatie - en Communicatietechnologie

Varkensvleesketens

Beter boeren door kennis in marktgestuurde ketens

Afstemming verhoogt ketenrendement

De klant zo goed mogelijk bedienen door middel van samenwerking tussen alle schakels in de keten (van kassa tot kas). Plantenexporteur Lemkes Export B.V. is onder meer met behulp van informatie- en communicatietechnologie (ICT) erin geslaagd dit doel te bereiken. Directeur Hans Lemkes was één van de initiatiefnemers van een project waarin een elektronisch gegevenspakhuis de informatie van de ketenbedrijven verzamelt en onderling uitwisselbaar maakt. Daaraan is een keten-transactiesysteem gekoppeld waarmee bestellingen, leveringen en facturatie snel en doelmatig worden afgewikkeld. De ketensamenwerking heeft de uitval in de keten met 40% teruggebracht. Bovendien stegen de verkopen met 10%.

'ICT is een strategisch instrument dat de afstemming en de transparantie binnen de keten vergroot'

"ICT speelt in ons bedrijf een belangrijke rol. Het is een strategisch instrument dat de efficiency binnen het bedrijf en de voorspelbaarheid en de transparantie binnen de keten vergroot. ICT is echter niet alleen binnen ons bedrijf belangrijk; ons bedrijf is een onderdeel van een ICT-keten. Met behulp van ICT is goede informatie-uitwisseling met onze klanten, de retail, mogelijk. Dit is voor de retailer van belang omdat hij zo een nauwkeurige invulling van het winkelschap kan krijgen en zijn rendement kan vergroten. Elke schakel in de keten kan communicatiestoornissen opleveren, dus goede afstemming is belangrijk om

deze stoornissen tegen te gaan. Ook richting de consument is ICT van belang: informatie over het aanbod en gerichte communicatie kunnen de consument verleiden om het product te kopen."

Voor varkensvleesketens betekent ketenafstemming in deze vorm een enorme vooruitgang. Ondernemers worden erdoor in staat gesteld om snel en betrouwbaar informatie uit te wisselen met hun afnemers. Terugkoppeling van verkoop- of slachtinformatie en tracking en tracing zijn voorbeelden hiervan. "Ondernemers moeten zich er wel van bewust zijn dat alleen een ICT-systeem niet voldoende is. Deze systemen werken alleen als er vertrouwen bestaat tussen de partners in de keten. Bij informatie-uitwisseling is openheid absoluut noodzakelijk. De professionele projectsetting gecombineerd met de theoretische kennis die AKK als onafhankelijke partij biedt, kan hier voor een belangrijke impuls zorgen."

ir. H. de Boon

Durf te vernieuwen

De markt noodzaakt de keten om efficiënter te werken, producten van hoge kwaliteit te leveren en snel en flexibel op de marktwensen en -eisen in te spelen. Door de massa-individualisering is er vraag naar een gedifferentieerd aanbod van producten, dat inspelt op trends als gevarieerd, gemak, gezond en duurzaam. De consument staat aan het roer en de keten wordt omgekeerd. De productieketen krijgt daardoor te maken met complexe processen als gevolg van een versterkte marktdynamiek. Toepassing van informatie- en communicatietechnologie maakt het mogelijk deze processen te beheersen.

Een belangrijk voorbeeld hiervan is internet. De opmars van deze combinatie van 'computers, cables en content' stelt varkensvleesketens in staat om op elk gewenst tijdstip, op elke plaats informatie van grote waarde te verschaffen. Tracking en tracing is niet meer denkbaar zonder de inzet van ICT. Daarnaast biedt internet mogelijkheden om de transactiekosten in de keten verder terug te dringen. De varkensvleesketens kunnen de mogelijkheden die de informatie- en communicatietechnologie bieden aangrijpen om een gedifferentieerd aanbod van producten met meer toegevoegde waarde te realiseren. Nieuwe marktsegmenten en nieuwe producten behoren tot de mogelijkheden. Ketens dienen zich daarbij te richten tot de markt en haar specifieke eisen. Eén gedachte dient daarbij centraal te staan: durf te ondernemen, durf vernieuwend te zijn.

ir. H. de Boon
voorzitter hoofddirectie
Koninklijke Cebeco Groep

Technologie geen garantie voor succes

In de huidige situatie hebben producenten van varkensvlees vooral belang bij ketentransparantie en effectieve productinnovatie. Moderne informatie- en communicatietechnologie is een voorwaarde bij het verwezenlijken van deze ambities; helaas is technologie geen garantie voor succes. Vele implementaties van ERP (Efficient Resource Planning), SCM (Supply Chain Management) en andere verleidelijke afkortingen hebben geleid tot even zovele frustraties. Een noodzakelijke voorwaarde is namelijk dat het achterliggende bedrijfsproces goed en helder ingericht wordt. Niet de software, maar inzicht in het waardecreërende proces moet leidend zijn. Hier ontbreekt het nog wel eens aan doordat te snel een bepaalde oplossingsrichting wordt ingeslagen.

De focus voor ICT-projecten in de varkensvleesketen ligt op dit moment vooral bij drie onderwerpen. Op elk van deze aandachtspunten is *mogelijk* winst te behalen door goede toepassing van moderne informatie- en communicatietechnologie:

- 1 *Het volgen van producten door de keten.*
Diversiteit van producten en verkoopkanalen is een typisch kenmerk van de varkensvleesketen dat *tracking* en *tracing* bemoeilijkt. Tot welk niveau moet men onderdelen uniek kunnen identificeren en voor welk traject in de keten? Welk effect heeft dit op de bedrijfsvoering?
- 2 *Optimale koppeling tussen vraag en aanbod.*
Bij de *verwaarding* is het noodzakelijk de relatie te kennen tussen grondstof en de economische waarde van het eindproduct. Hier is men nog sterk afhankelijk van *finger-spitzengefühl* en een beperkte hoeveelheid gegevens. De optimale koppeling kan worden bereikt door gebruik van kassainformatie.
- 3 *Elektronisch zakendoen vraagt om heldere definities* van producteigenschappen, communicatiemodellen (wie moet, wil of mag wat weten?) en organisatie - en taakmodellen: voor welk bedrijfsproces is deze informatie nodig? Dit kan leiden tot geheel nieuwe manieren van werken.

Kortom, voor succesvolle toepassing van de enorme potentie van ICT is het noodzakelijk voldoende aandacht te geven aan de analyse van de onderliggende bedrijfsprocessen en producten. Het is cruciaal om hoogwaardige procesmodellen te ontwikkelen, kwantitatief waar mogelijk. Soms leidt dit zelfs tot de conclusie dat ICT *geen* oplossing is.

dr.ir. J.L. Top
ATO BV

Nieuwe projecten

Project "Voedselveiligheidsmonitoring binnen de keten"

Steeds meer bedrijven in de totale productieketen gaan werken via de HACCP systematiek. Een wezenlijk onderdeel van deze systematiek is de monitoring van de kritische controlepunten ten aanzien van voedselveiligheid. In de praktijk bestaat de behoefte om door de gehele keten heen een brede screening toe te passen waarmee alle gevaren zoveel mogelijk

worden opgespoord. Zo kunnen calamiteiten worden voorkomen. Het uiteindelijke doel is een maximale borging van de voedselveiligheid voor de consument te garanderen.

diverse schakels in de keten aanpassingen in de bedrijfsvoering plaats te vinden en kritische controlepunten te worden benoemd. Het project wordt afgesloten met het opleveren van een handboek waarbij per schakel de richtlijnen worden aangegeven voor Salmonella-arm produceren. Het handboek dient opgenomen te kunnen worden in reeds bestaande en in ontwikkeling zijnde kwaliteitssystemen.

Deelnemende partijen

Project "Voedselveiligheidsmonitoring binnen de keten"

Maasweide Laboratory Services, Hendrix UTD, Hendrix Meat Group, Pingo.

Contactpersoon:

ir. A. Swinkels (Nutreco)
telefoon: 0485-589299

Project "Beheersingsplan Salmonella voor de Varkensvleesketens"

De doelstelling van het project is het produceren van Salmonella-arm varkensvlees. Om deze doelstelling te bereiken dienen bij de

Deelnemende partijen

Project "Beheersingsplan Salmonella voor de Varkensvleesketens"

Dumeco, Sturko Meat, Hendrix Meat Group, Varkenshouders, PVE, Stuurgroep Beheersingsplan Salmonella.

Contactpersoon:

ir. E.J.M. Hanssen (PVE)
telefoon: 070-3409254

ICT smeermiddel voor efficiënte varkensvleesketens

“De varkensvleesketens zijn nog niet optimaal georganiseerd, vele kansen blijven nog liggen”. Volgens de heer Johan Gatsonides, deskmanager sectoren Handel en Industrie van het ministerie van LNV, kunnen door een betere efficiency binnen de keten de transactiekosten worden verlaagd. Tevens kan door een betere informatie-uitwisseling en open contact met de maatschappij het vertrouwen van de consument op het gebied van kwaliteit, dierwelzijn, (voedsel) veiligheid en milieu worden verbeterd.

De overheid heeft een signaalfunctie en stelt eisen uit naam van de maatschappij. Wat

maatschappelijk gewenst is, wordt door de overheid vertaald naar normen en waarden. Het is de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven om zo goed mogelijk om te gaan met de wensen van de gemeenschap. Individuele bedrijven maar ook netwerken van bedrijven kunnen inspelen op maatschappelijk gewenste en aanvaarde normen en waarden. Het informeren van de consument hierover is dus gewenst.

ICT is een ‘smeermiddel’ binnen de agro-productie om informatievoorziening te realiseren. De overheid steunt de ontwikkeling van ICT-

structuren in de keten door te zorgen voor bewustwording, kennisverspreiding en door het organiseren van symposia over E-commerce. Bovendien worden de co-innovatietrajecten van AKK mede door de overheid mogelijk gemaakt.

Investeren in centrale, betrouwbare informatievoorziening

R. Hilhorst, directeur Q-Ray

Q-Ray is leverancier van ICT diensten en standaard software op maat van de agrifood & kennisketen

Q-ray is initiatiefnemer van Equoia, een stimuleringsfonds voor (agri)internet ondernemers.

Indirecte opbrengsten zijn bijvoorbeeld het beter presteren van meerdere schakels in de varkensvleesketen. De prestatie van de keten is meetbaar via de acceptatie van het eindproduct door de consument. Deze acceptatie is een optelsom van de prijs, kwaliteit (fysiek en manier van produceren) en tegenwoordig zeker ook de voedselveiligheid. De meeste

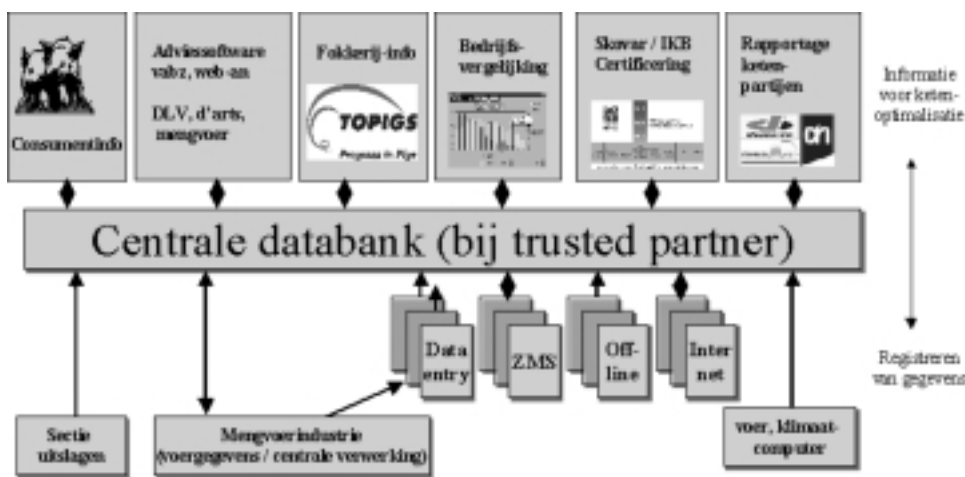
de en / of opbrengstverhogende effecten heeft. Voor de varkenshouderij kan het volgende concept (zie figuur) geschilderd worden (te lezen van onderen naar boven): Door (de toegang tot) de gegevens van de diverse schakels via een centrale database beschikbaar te stellen, worden de volgende voordelen behaald:

Kostenverlaging:

- ontwikkelkosten verdelen;
- eenmalige invoer van gegevens, meervoudig gebruik;
- verbetering van de ketenlogistiek, dus besparen op kosten;
- besparen op controle / certificeringskosten.

Opbrengstverhoging:

- vele mogelijkheden voor bedrijfsvergelijking;
- informatie snel uitwisselen over schakels;
- transparantie en traceerbaarheid voor consument;
- verbeteren ketenlogistiek in het kader van vierkantswaardering.

Een varkenshouder heeft geen varkens alleen voor de aardigheid. Er moet aan verdiend worden. Zo geldt ook voor ICT uitgaven dat deze terugverdiend moeten worden. Probleem is echter dat ICT-opbrengsten doorgaans indirect zijn en investeringskosten vaak direct zichtbaar en aanzienlijk zijn.

winst kan gehaald worden door deze drie aspecten op ketenniveau te optimaliseren. Individuele schakels worden dan wel gevraagd om ook gegevens te registreren in het belang van andere schakels. Om de individuele schakels zo ver te krijgen is het van groot belang dat de ICT-investering zichtbaar kostenverlagen-

De trusted partner is een vertrouwde partij die ervoor zorgt dat gegevens goed beheerd worden, relaties gelegd kunnen worden tussen gegevens en vooral dat deze gegevens niet in verkeerde handen terecht komen. Kortom, via een gezamenlijke vertrouwde partner investeren in centrale informatievoorziening bespaart kosten en geeft een optimale Chain Performance. **ICT, een middel met een doel!**

Stuurbare bedrijfsvoering door automatisering

De heer C.P.M. Thielen, varkenshouder in Gilze, maakt bij zijn interne bedrijfsvoering veelvuldig gebruik van ICT. Door de koppeling van zijn programma's met die van de voerleverancier wordt automatisch voorraadbeheer mogelijk. Dit levert, naast kostenvoordelen, managementgegevens op die het mogelijk maken de interne bedrijfsvoering beter te sturen. De ondernemer wordt zo een manager.

"De volgende stap wordt de koppeling aan de afnemers. De terugkoppeling van de slachtinformatie zorgt voor belangrijke info, zodat de varkens in de hoogste uitbetalingsklasse kunnen vallen. Ze kunnen immers optimaal worden gestuurd. Tevens maakt dit het mogelijk te sturen op kilo's en slachtgegevens. De belangrijkste gegevens voor een varkenshouder blijven nog altijd het gewicht en de klasering. Maar ook de koppeling van de slachtgegevens aan gegevens over mestafvoer, klimaat en verwarming maken het mogelijk de bedrijfsprocessen optimaal te beheersen."

De laatste stap is volgens de heer Thielen een compleet geschakelde en transparante keten, waarbinnen vrije informatie-uitwisseling plaatsvindt en die tracking en tracing mogelijk maakt. Dit betekent dat het mogelijk wordt dat een stuk vlees in de winkel traceerbaar is tot de boerderij van herkomst. Door betere communicatie en informatie-uitwisseling wordt het tevens mogelijk beter in te spelen op de wensen van de steeds kritischer wordende consument en een positief, betrouwbaar imago op te bouwen.

C.P.M. Thielen

AKK-nieuws

De AKK co-innovatieprogramma's

Het jaar 2000 is voor Stichting AKK een belangrijk jaar geweest. De meerwaarde van de ontwikkelde co-innovatieaanpak wordt door zowel de bedrijven, kennisinstellingen als overheden steeds duidelijker gezien. Samen met alle geledingen uit de agribusiness, van supermarkt tot boer, van onderzoeker tot beleidsambtenaar is intensief gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe ketenkennis en samenwerkingverbanden. Dit heeft geleid tot veertien goedgekeurde pilotprojecten binnen het co-innovatieprogramma 'Toegevoegde waarde varkensvleesketens'. Naast het varkensvleesprogramma is onlangs het programma 'Professionalisering van Biologische afzetketens, het beste van twee werelden' gestart. De eerste biologische pilotprojecten worden ontwikkeld. Nieuwe thema's zoals Duurzame Agro Food Ketens en - Clusters, Voedselveiligheid en een innovatieprogramma voor de provincie Limburg zijn eveneens kansrijk voor opstart van een co-innovatieprogramma met

agro-food ketens en kennisinstellingen.

Informatie over de lopende AKK programma's is te vinden op www.akk.nl.

Nieuwe website

Op basis van de resultaten van de enquête is onze nieuwe website gelanceerd. Kijkt u zelf naar het resultaat op www.akk.nl.

Ruimte voor nieuwe pilotprojecten

Naast de genoemde veertien projecten zijn er binnen het programma 'Toegevoegde Waarde Varkensvleesketens' nog mogelijkheden voor nieuwe projecten. De totale budgetruimte bedraagt ca. f 4 miljoen. Met name projecten waarin ook foodservice, retail en genetica zijn betrokken maken veel kans om tot het programma te worden toegelaten, dus grijp uw kans.

Marco Vernooij
projectregisseur

AKK - Co-innovatieprogramma Toegevoegde Waarde Varkensvleesketens

In het stimuleringsprogramma Toegevoegde Waarde Varkensvleesketens werken bedrijven en kennisinstellingen in pilotprojecten samen aan de ontwikkeling en toepassing van nieuwe ketenkennis. Met deze kennis willen voortbrengingsketens beter voldoen aan wensen van de markt betreffende gemak en smaak op een ecologisch, sociaal en maatschappelijk aanvaardbare wijze.

COLOFON

Uitgave:

Stichting Agro Keten Kennis
Postbus 3060
5203 DB 's-Hertogenbosch

Bezoekadres

Rompertsebaan 50
5231 GT 's-Hertogenbosch

tel.: (073) 528 66 40

fax: (073) 528 66 30

E-mail: bureau@akk.nl

Internet: www.akk.nl

Redactie:

Mevr. M. Kapteijns - Rutgers
ir. W. Majjers
ing. M.G.N. Vernooij
ing. M.P. Schermer (Van der Zande Advies BV)

Vormgeving:

Manten Grafisch Ontwerpbureau
Rotterdam

Druk:

Drukkerij Biblio
's-Hertogenbosch

Projectbureau AKK:

ir. W. Majjers (projectdirecteur)
ir. A. Monteny (senior projectregisseur)
ing. M.G.N. Vernooij (projectregisseur)
Mevr. M. Kapteijns - Rutgers (secretariaat)
Mevr. T.T.H. van der Steen (secretariaat)